

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobkyne **Z. K.**, bytom v H., ul. M. č. X., zastúpenej JUDr. J. V., advokátom v P., ul. P. č. X, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave**, ul. 29. augusta č. 8-10, o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. marca 2008, č. k. 11 S/6/2008- 38, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 31. marca 2008, č. k. 11 S/6/2008- 38, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 31. marca 2008, č.k. 11 S/6/2008- 38 podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku /ďalej len „OSP“/ zrušil rozhodnutie žalovanej z 9. januára 2008, číslo X., X., ktorým priznala žalobkyni nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolania vo výške 12 000 Sk, a zároveň určila, že žalobkyňa nemá nárok na jeho výplatu, lebo doposiaľ vyplatená náhrada už prekročila najvyššiu zákonom povolenú hranicu 240 000 Sk, podľa § 7 ods. 2 vyhl. č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia /ďalej len „vyhláška“/ a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Krajský súd dospel k záveru, že žalovaná postupovala nesprávne, ak spočítala náhradu, ktorú priznala žalobkyni podľa § 7 ods. 2 vyhlášky /108 000 Sk/ a mimoriadne zvýšenie náhrady priznané súdmi podľa § 7 ods. 3 vyhlášky /330 000 Sk/, pretože ide o dva rozdielne nároky. Doposiaľ priznanou náhradou podľa § 7 ods. 2 vyhlášky nebola prekročená suma 240 000 Sk, preto rozhodnutie žalovanej nie je v súlade so zisteným skutkovým stavom a aj jej právny názor je nesprávny. Žalovaná rozhoduje len podľa § 7 ods. 2 vyhlášky a je povinná sledovať stanovený limit náhrady do sumy 240 000 Sk. Pri rozhodovaní podľa § 7 ods. 2 vyhlášky nemôže brať do úvahy sumy vyplatené na základe rozhodnutí súdov, pretože súdy rozhodovali o inom nároku, podľa § 7 ods. 3 vyhlášky.

O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu vo výške náhrady trov právneho zastúpenia vyčíslenej podľa § 11 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov /ďalej len „Advokátska tarifa“/, priznal úspešnej žalobkyni.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalovaná. Podľa jej názoru žalobkyni bola z jedného poškodenia zdravia, ktorou je choroba z povolania zistená dňa 2. júla 2003, vyplatená z úrazového poistenia už suma náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 438 000 Sk, ktorá presahuje hornú hranicu náhrady, ustanovenú v § 7 ods. 2 vyhlášky z úrazového poistenia. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, že žalovaná nemôže pri rozhodovaní podľa § 7 ods. 2 vyhlášky brať do úvahy sumy vyplatené na základe rozhodnutí súdov, pretože súdy rozhodovali o inom nároku podľa § 7 ods. 3 vyhlášky. Namietala, že znenie § 7 ods. 2 vyhlášky upravuje celkovú výšku odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví, pričom žiadne ustanovenie vyhlášky z najvyššej sumy odškodnenia podľa § 7 ods. 2 vyhlášky nevyklučuje sumy, ktoré priznal súd v prípadoch hodných osobitného zreteľa podľa § 7 ods. 3 vyhlášky. Rovnako poukázala na § 99 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. júla 2004 /ďalej len „zákon o sociálnom poistení“/, v ktorom je náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vyplatené z úrazového poistenia definovaná tak, že nemôže byť vyššia ako suma podľa osobitného predpisu, t. j. vyhlášky. Žiadala preto, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a jej rozhodnutie potvrdil ako vecne správne.

Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§ 250ja v spojení s § 246c OSP/ preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nemožno vyhovieť.

Podmienky priznania a poskytovania náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia upravuje zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov /ďalej len „zákon o poskytovaní náhrady za bolesť a SSU“/.

Podľa § 11 ods. 1 tohto zákona na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Podľa § 99 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.

Suma náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nemôže v úhrne byť vyššia ako suma podľa osobitného predpisu. Na zvýšenie tejto sumy platí § 94 ods. 4 rovnako.

Podľa § 7 ods. 1 až 3 vyhlášky výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60 Sk za jeden bod.

Celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240 000 Sk; z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 72 000 Sk.

V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následky"). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

Podľa § 5 ods. 2 vyhlášky ak spoločenské uplatnenie občana bolo už obmedzené predchádzajúcimi zmenami zdravotného stavu, hodnotia sa iba následky, ktoré vznikli v dôsledku posudzovaného poškodenia na zdraví, prípadne viedli k podstatnému zhoršeniu predchádzajúcich zmien zdravotného stavu. Ak bol poškodený pre skoršie sťaženie spoločenského uplatnenia už odškodnený a ak sa odškodňuje nastavšie zhoršenie pôvodného poškodenia na zdraví, ktoré sa nepredpokladalo pri pôvodnom hodnotení, odpočíta sa mu zo sumy, ktorá by zodpovedala jeho terajšiemu stavu (§ 6 ods. 2), suma pôvodne z tohto dôvodu priznaná.

Podľa § 6 ods. 1, 2 vyhlášky pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotenú v lekárskom posudku.

Suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom sa primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote a možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10.

Z administratívneho spisu vyplýva, že u poškodenej bola zistená prvý krát choroba z povolania dňa 2. júla 2003. Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza, v súvislosti so žiadosťou poškodenej o poskytnutie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia,

vyplatila poškodenej náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v celkovej sume 438 000 Sk nasledovne:

- na základe lekárskeho posudku z 5. septembra 2003 č. 1325/2003 bola žalobkyni 22. decembra 2003 vyplatená suma 60 000 Sk /za 500 bodov x 60 Sk = 30 000 Sk, zvýšená na dvojnásobok, t.j. 60 000 Sk/,

- na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu v Prievidzi z 3. júna 2004, č. k. 10C 263/2003-41, bolo žalobkyni vyplatené 31. augusta 2004 mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia z choroby z povolania vo výške 210 000 Sk,

- na základe lekárskeho posudku zo 17. septembra 2004 č. 1601/2004 bola žalobkyni 24. februára 2005 vyplatená suma 48 000 Sk /za 400 bodov x 60 Sk = 24 000 Sk zvýšená na dvojnásobok, t.j. 48 000 Sk/,

- na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu v Prievidzi z 26. augusta 2005, č. k. 8 C 1673/2004-27, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 12. júla 2006, č.k. 5 Co/252/2005, bolo žalobkyni 25. októbra 2006 vyplatené mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia z choroby z povolania v sume 120 000 Sk.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku.

V prípade žalobkyne došlo postupom času k zhoršeniu pôvodného poškodenia na zdraví, a preto bola dodatočne odškodňovaná aj za toto zhoršenie, lebo z § 5 ods. 2 druhá veta vyhlášky vyplýva, že ak bol poškodený pre skoršie sťaženie spoločenského uplatnenia už odškodnený a ak sa odškodňuje nastávajúce zhoršenie pôvodného poškodenia na zdraví, ktoré sa nepredpokladalo pri pôvodnom hodnotení, odpočíta sa mu zo sumy, ktorá by zodpovedala jeho terajšiemu stavu /§ 6 ods. 2 vyhlášky/, suma pôvodne z tohto dôvodu priznaná. V § 6 ods. 2 vyhlášky je upravená výška sumy, zodpovedajúcej základnému počtu bodov zistenému lekárom, prípadne zvýšenému až na dvojnásobok.

Podľa názoru odvolacieho súdu z uvedených ustanovení vyhlášky, na ktoré odkazuje aj § 99 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodu zistenej choroby z povolania je potrebné rozlišovať medzi nárokmi priznanými podľa § 7 ods. 2 a podľa § 7 ods. 3 vyhlášky.

Odvolací súd preto považuje za správny právny názor krajského súdu, vyslovený v napadnutom rozsudku, podľa ktorého je žalovaná v danom prípade povinná sledovať stanovenú hornú hranicu výšky náhrady do sumy 240 000 Sk. Nemôže pri rozhodovaní podľa § 7 ods. 2 vyhlášky znižovať základné odškodnenie o výšku jeho mimoriadneho zvýšenia, o ktorom už rozhodol súd. Mimoriadne zvýšenie odškodnenia, vyplatené na základe rozhodnutí súdov, je iným nárokom, ktorý so základným nárokom na odškodnenie nemožno zamieňať, pretože rozhodovanie súdu na základe § 7 ods. 3 vyhlášky je rozhodovaním súdu o inom nároku, vyplývajúceho z choroby z povolania .

Mimoriadne zvýšenie odškodnenia priznávajú súdy v občianskoprávnom konaní, pokiaľ na základe vykonaného dokazovania zistia, že v konkrétnom prípade ide o prípad hodný osobitného zreteľa.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav, vysporiadal sa so všetkými právne významnými námietkami žalobkyne aj žalovanej a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, pričom je zrejmé, že odôvodnenie rozsudku má podklad v skutkových zisteniach.

Skutočnosti, ktorými žalovaná v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli totožné s námietkami, ktoré namietala v prvostupňovom konaní a s ich obsahom sa krajský súd riadne vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovanej nevyhovel a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

V ďalšom konaní a rozhodovaní je právny názor odvolacieho súdu pre správny orgán právne záväzný.

Odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, lebo žalobkyni a žiadne trovy nevznikli a žalovaná v odvolacom konaní nebola úspešná, preto jej náhrada trov odvolacieho konania nepatrí.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. novembra 2008

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová